

Světový kongres environmentální výchovy WEEC 2022

Eliška Jáčová, lektorka ze Střediska ekologické výchovy Libereckého Kraje – STŘEVLIK p.o.

Světový kongres WEEC 2022 byl jedinečnou příležitostí setkat se se světovými kapacitami oboru ekologické výchovy. Program byl neobyčejně pestrý a nabízel široké možnosti témat, přednášek, diskuzí, metodických postupů a velkou dávku inspirace.

Velmi oceňuji skvělou a nepochybně neuvěřitelně náročnou práci pořadatelů a dobrovolníků, kteří celou akci zajišťovali. Navzdory velmi problematickým podmínkám s celou řadou nepředvídatelných událostí, od Covid onemocnění několika přednášejících, po migrační krizi způsobenou válečným konfliktem na Ukrajině, dokázal tým pořadatelů v kongresovém centru navodit velmi příjemnou atmosféru. Vzhledem k této situaci byla tudíž část přednášek a výstupů vedena on-line a mnoho účastníků se kongresu účastnilo virtuálně, což nepochybně vyžadovalo velkou technickou podporu. Zdárné zvládnutí vedení kongresu v obou rovinách zároveň, živé i virtuální, si dle mého názoru zaslouží velký obdiv.

Pracuji jako lektorka ekologicko-výchovných výukových programů. Vzhledem k mé praxi a zaměření mi tedy spíše než teoreticky orientované akademické přednášky byly bližší a přínosnější příspěvky, které se zaměřovali na praktické poznatky z oboru ekologické výchovy a jejich reálně použitelné využití v praxi.

Pro mě jako účastníka bylo velmi zajímavé pozorovat často velmi rozdílnou kvalitu podání přednášek a prezentace jednotlivých příspěvků. Odnáším si tak spoustu praktických poučení jak (ne)vést prezentaci a (ne)předávat informace. Věřím, že mi tyto poznatky poslouží i v mé práci, protože jsem přesvědčena, že efektivní komunikace, schopnost zaujmout, nadchnout a motivovat ostatní je v našem oboru stěžejní.

Jsem nesmírně vděčná za možnost se kongresu účastnit. Byla to pro mě první příležitost zažít mezinárodní setkání takového rozsahu a stupně odbornosti, zkrátka jedinečná zkušenost, možnost rozšířit si obzory a načerpat nové poznatky.

Pro mě osobně byla nejprínosnější už samotná možnost osobně se setkat s lidmi z oboru z celého světa a s tím související networking. Bylo úžasné strávit několik dní v prostředí, kde všichni sdílíme podobné úsilí a vyšší cíle a často přitom napříč kontinenty i kulturami narážíme na velmi podobné překážky, ať už jde o akademické pracovníky světových univerzit až po terénní pracovníky ekologických středisek jako jsem já. Bylo pro mě fascinující zjišťovat jaké postupy a metodiky se různě ve světě používají, abychom tyto problémy a překážky mohli překlenout a lépe porozuměli, jak co nejefektivněji naplnit naše cíle.

Setkání mě velmi inspirovalo k další snaze o mezinárodní spolupráci a doufám, že díky nasbíraným kontaktům mnohých účastníků kongresu, jejichž činnost mě inspirovala, se posunu zase dál nejen ve své práci, ale i v osobním rozvoji.

Kolegům předám poznatky z příspěvku Muzea Říčany. Tento workshop mě natolik zaujal a inspiroval, že bych společně s kolegyní ráda absolvovala stáž v Muzeu Říčany v rámci Pavučiny. Kvalita a profesionalita lektorek z Muzea Říčany, materiály, metodiky a programy, které zde tvoří je něco, z čeho bych si chtěla vzít příklad v naší práci.

Jsem přesvědčena, že by tato stáž a případná další spolupráce byla velkým přínosem k zlepšování kvality naší práce.

Není jednoduché vybrat jeden konkrétní příspěvek z takového množství zajímavých přednášek a workshopů. Nakonec jsem zvolila příspěvek, který byl pro mě inspirací na hned několika rovinách. Za prvé je mi sympatické už samotné téma. Zpracování prezentace a práce lektorky a publikem byla vynikající a mě velmi blízká. Jsem přesvědčena o praktické využitelnosti uvedených postupů. Ráda bych nabyté poznatky sdílela s naším lektorským týmem a principy uplatnila v praxi.

Carolina Sidon: BACK TO THE ROOTS: NEW "CREATIVE PLAY" METHOD FOR PRE-SCHOOL EDUCATION
- **Zpátky ke kořenům: nová metoda „tvořivé hry“ pro předškolní děti**

Lektorka vedla vynikající seminář, přičemž dokázala s lehkostí a grácií své publikum zaujmout, nadchnout pro věc a vytvořit příjemné prostředí pro diskuzi a vzájemné sdílení poznatků. Prezentace byla precizně připravena s nádhernou grafikou i doprovodnými materiály.

Tvořivá hra je ucelená metodika tvořivých činností určená (nejen) pedagogům MŠ. Metodika tvořivé hry je perfektně přehledně strukturována a prakticky využitelná v praxi. Snaží se bořit zažitá stereotypy a dogmata ve školství a naopak podporovat kreativitu a sebevyjádření u dětí. Metoda byla vyvinuta v Muzeu Říčany během čtyřletého projektu, testovala se s desítkami učitelů mateřských škol, v roce 2020 pak byla vydána jako ucelená metodika.

Myšlenka metody je postavena na 3 pilířích. Když myšlenku přijmeme a chceme tvořivou hru dělat, je třeba dodržovat 7 pravidel. Výsledkem je nekonečné množství dětských nápadů a výrobků.

Základní pilíře metody

1) Hra se prolíná s tvořením.

Děti si mohou s materiály a výrobky hrát v průběhu aktivity i po jejím skončení, mohou je libovolně přetvářet a upravovat. Hotové výrobky nekončí na nástěnce.

2) Přenášení aktivity z dospělého na dítě.

To znamená, že rozhodnutí o tom, co, z čeho a jak se bude tvořit, jak řešit případné problémy a co se bude dít s výsledným výrobkem, je na dítěti, ne na pedagogovi. Dospělý v tvořivé hře plní spíše roli průvodce – připravuje vhodné prostředí, učí děti, jak dodržovat pravidla bezpečnosti a reflektuje s nimi jejich práci.

3) Klademe důraz na proces, nikoli na výsledek.

Děti nemusejí během aktivity vyrobit nějaký výrobek. Cíle aktivit se týkají rozvoje dovedností a kompetencí dítěte, nikoli výsledků jeho práce. Jednoduše řečeno: to, co se dítě naučí, není vždy vidět.

V průběhu semináře jsme v malých mezinárodních týmech rozebírali pravidla tvořivé hry a s jakými problémy či překážkami se nejčastěji setkáváme. Bylo pro nás fascinující zjistit, kolik toho napříč kontinenty a kulturami máme společného. Pro mnoho z nás bylo poněkud smutné, ale zároveň i zvláště solidární zjištění, že často při své práci narážíme na ty samé problémy, ať už se jedná o školku v Praze či ekologické středisko v Arizoně.

Pravidla tvořivé hry jsou následující a myslím, že každé z nich stojí za zamyšlení.

1. Neděláme práci za děti – hlavou ani rukama.
V tvořivé hře se zaměřujeme na proces, nikoli na výsledek.
2. Respektujeme, že každé dítě má své tempo a svoje nápady.
3. Chybami se člověk učí. Chybu lze napravit nebo akceptovat. Dáváme dítěti volbu.
4. Bereme si inspiraci z přírody. Používáme přírodní a recyklované materiály. Chováme se šetrně k životnímu prostředí.
5. Dbáme na bezpečnost (i svoji), ale neděláme z komára velblouda. Budujeme bezpečné návyky.
6. Podporujeme v dětech zvědavost. Nebojíme se odchýlit od plánované činnosti.
7. Nebereme dětem hotové výrobky. Dítě si může s výrobkem hrát a dále ho upravovat.

Terénní exkurze Odcizení přírodě, 17.-18.3.2022, Sedmihorky, Český Ráj

Po třech dnech přednášek a seminářů v Pražském kongresovém centru následovaly dva dny terénních exkurzí. Pro mě osobně byla vítaná změna vyrazit z víru a ruchu velkoměsta do překrásné přírody Českého Ráje.

Terénní část kongresu byla realizovaná ve spolupráci Střediska ekologické výchovy Libereckého kraje STŘEVLIK a Střediska ekologické výchovy Sedmihorky v prostorách kempu Sedmihorky. Hlavním tématem bylo odcizení přírodě, jeho možné formy, příčiny a následky, se kterými se musí pedagog a lektor vypořádat při výuce a programech.

Delegace byla pestrá svým mezinárodním složením, zúčastnili se jí zástupci z Evropy - ČR, Itálie, Rakouska, Belgie, UK a dále také z Taiwanu a USA. V takto pestrém složení bylo možné diskutovat problém odcizení z různých pohledů a bylo zajímavé srovnávat pojetí problému v různých zemích a kulturách.

Součástí exkurze byla i velmi příjemná naučná komentovaná procházka Českým Rájem, která zajímavým způsobem obsáhla ekologický, geologický, kulturní i historický aspekt tohoto jedinečného regionu. Bylo pro mě zajímavé vnímat tato pro mě tak známá místa očima cizinců, kteří mnohdy oceňovali místa a detaily, které my považujeme za samozřejmé a naopak nedokázali plně docenit aspekty, které jsou pro mnohé z nás místních srdeční záležitostí. Procházka nás zavedla na zámek Hrubá Skála, přes skalní město, Kopicův statek a skalní reliéfy zpět do našeho kempu.

Jako podklad pro další diskuzi i sebeuvědomění vlastního (ne)odcizení přírodě byl účastníkům předložen rozsáhlý sebehodnotící dotazník vypracovaný před zhruba dvaceti lety paní Strejčkovou k hodnocení rozsahu zkušeností a kontaktu s přírodou.

Jednalo se celkem o 102 otázek na různé prožitky a zkušenosti z přírody. Výsledky pro mě byly velmi překvapivé. Předpokládala jsem, jak se ukázalo mylně, že vzhledem k zaměření a oboru, který nás všechny spojuje, bude míra prožitků nás všech neobyčejně vysoká. Nebylo tomu tak zcela a mezi našimi výsledky byly překvapivě propastné rozdíly. Ačkoliv jsem s nemalým potěšením patřila mezi ty, kterým chybělo zážitků s přírodou pramálo, byli mezi námi i tací, kteří zažili sotva třetinu z uvedených zkušeností, včetně takových tvrzení jako „byl(a) jsem po setmění v lese“ a podobně, což mě osobně poněkud šokovalo. Zajímavé a trochu smutné bylo, že nejméně zkušeností se zdála mít nejmladší generace zúčastněných. Výsledky tak plně refletovaly širokou věkovou, kulturní a profesní pestrost účastníků a plně poukazovala na aktuálnost řešeného tématu odcizení přírodě.

Velmi děkuji za skvělé hostování pracovníkům SEV Sedmihorky, kteří se o nás tak výborně starali od příjemného zázemí po skvělé občerstvení. Akce se účastnil i jeden ze spoluautorů a realizátorů programu Strážci Země (Earthkeepers) z Cooperova centra pro environmentální vzdělávání v Arizoně. SEV Sedmihorky bylo první středisko v Čechách, které tento program z USA převzalo a úspěšně realizovalo. Diskuse o realizaci programu v SEV Sedmihorky po jeho přenosu a o zkušenostech s odlišnostmi v jiném kulturním prostředí byla zajímavá i pro ostatní účastníky. Pozitivním výsledkem diskuse byla jistá přístupnost autorů vzdělávacího programu úpravám reflektujícím zkušenosti účastníků a místo realizace programu.

V rámci této objednávky zhotovitel zajistí zpracování výstupů tak, aby byl publikovatelný na webu či v tištěném periodiku (bude v MS word) a bude se skládat z:

a) Osobní reflexe účasti na akci v rozsahu 1800 – 3600 znaků:

- Jaké tři věci ve vás nejvíce rezonovaly z toho, co jste slyšeli a dozvěděli se na kongresu?
- Co si z kongresu odnášíte jako to, co budete chtít přenést do své další praxe? K čemu vás setkání inspirovalo?
- Co a jak z učení a zážitků z kongresu představíte kolegům z vaší organizace?

b) Odborný příspěvek z kongresu (shrnutí příspěvku, dílny, přednášky, diskuze, řešeného tématu) v rozsahu 1800 – 3600 znaků.

- Přibližte jednu vámi vybranou část nebo aspekt programu (příspěvek, dílnu, přednášku, diskusi, řešené téma) ostatním. Nepřekládejte anotaci, ale pokuste se zpřístupnit nějaký zajímavý, užitečný, nový obsah českému publiku.

c) Výstup bude obsahovat i samostatnou fotografii z akce k možné publikaci v Bedrníku (popř. doplňující graf, schéma, tabulku apod.)

d) Cena zakázky činí minimálně 6 500 Kč včetně DPH za zpracování odborné zpětné vazby od každého účastníka a bude uhrazena po úspěšné realizaci a dodání veškerých dokladů (nejpozději do 31. března 2022) na základě faktury obsahující text:

„Fakturujeme vám za zpracování odborné zpětné vazby od xy účastníků. Finanční podpora byla uskutečněna v rámci Smlouvy č. 210081, Zpracování odborných výstupů z mezinárodního kongresu EVVO – WEEC 2022.“

Splatnost faktury 30. dubna 2022.